

Documenten zijn hier te vinden: [Op weg naar een nieuwe Omgevingsvisie - Provincie Overijssel](#)

Geacht College van GS,

Het ontwerp van de omgevingsvisie ligt ter inzage. Als Regio Stedendriehoek maken wij graag gebruik van dit moment om een aantal aandachtspunten mee te geven. Vooropgesteld staat dat wij als regio met 8 gemeenten, 3 waterschappen in 2 provincies elkaars belangen erkennen bij het maken van een afweging in en tussen de opgaven. Samenwerking is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Waarbij we graag de samenwerking opzoeken met de provincie in haar rol als gebiedsregisseur bij de provinciale opgaven in onze regio. Daarbij vragen wij ook van Overijssel hierin met Gelderland de samenwerking te zoeken, met het oog op het formuleren van een gezamenlijke regionale uitvoeringsagenda en een regionale investeringsstrategie met het Rijk. Dit is ook nodig in de door u aangegeven noodzaak om samen op te trekken naar Rijk en Europa om de noodzakelijke besluitvorming en investeringen beschikbaar te krijgen.

Zo werken we onder andere constructief met de provincie samen aan een ontwikkelperspectief voor de verstedelijkingsstrategie “Verstedelijking in Balans” voor de regio Stedendriehoek. Daar zijn we heel blij mee. Dit proces omschrijft u in de Omgevingsvisie, met de status van een gebiedsuitwerking. Graag zien we dat het resultaat, het ontwikkelperspectief, de input is voor een actualisatie van de provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening en niet dat alsnog voor onderdelen uit het ontwikkelperspectief de redeneerlijn doorlopen moet worden.

Positie van de regio in de ontwerp omgevingsvisie

Bij het versterken van de DSS-regio's zet Overijssel de grote steden (Zwolle, Almelo, Hengelo, Enschede en Deventer) centraal als kloppend hart en motor van de regio. Met Deventer als de enige Overijsselse gemeente in de Stedendriehoek, is een blijvend aandachtspunt hoe dit zich verhoudt tot onze regio en de regionale opgaven. Per thema (wonen, werken, bereikbaarheid) wordt dit afgestemd binnen de programmeringsafspraken. Daarnaast werkt de regio samen met o.a. Overijssel aan het Ontwikkelperspectief voor de verstedelijkingsstrategie. Hierin gaan de hiervoor genoemde thema's een plek krijgen.

Uw beleid en visie kent een tamelijk harde provinciegrens. Het regionaal afwegen, keuzes maken en programmeren vergt een grotere scope. Hier is gelukkig ervaring mee (woondeal afspraken Stedendriehoek, RPW). Maar het ontwikkelperspectief Stedendriehoek zal het beleid en de opgaven van beide provincies moeten integreren. Hoe gaat u hier mee om? Hoe ervoor te zorgen dat het ontwikkelperspectief Stedendriehoek is gegrondvest in de redeneerlijn? En dat niet na vaststelling van het ontwikkelperspectief deze langs de maatlat van de redeneerlijn wordt gehouden. Afstemming tussen beleid van beide provincies is hierbij nodig. Ook kan het zijn dat opgaven die initieel op het grondgebied van de ene provincie liggen, in een regionale afweging in de andere provincie landen. Hoe gaat u daar mee om?

Voor Overijssel is de vergroting van de leefbaarheid en brede welvaart van de DSS-regio's (voorheen Daily Urban System, nu Dagelijks Stedelijk Systeem) van groot belang. Dit is een gedeeld belang vanuit de regio Stedendriehoek en sluit goed aan op de lijn uit het ontwikkelperspectief voor onze verstedelijkingsstrategie, waarin we keuzes mede baseren op een afwegingskader voor brede welvaart.

In de ontwerp omgevingsvisie wordt gesteld dat “het concentreren van wonen, werken en voorzieningen er voor zorgt dat diensten, voorzieningen, bedrijven en kennisinstellingen het meest van elkaar profiteren én dat dit de leefbaarheid en brede welvaart vergroot”. Vanuit de gedachte van een compacte opbouw van het stedelijk gebied is dit goed denkbaar. Echter: in de opzet van een compacte stad (ook vanuit de door u opgestelde leidende principes) moet hier een link worden gelegd met andere ruimtevragers zoals ruimte voor klimaatopgaven (o.a. voorkomen hittestress en opvang piekbuien). Ook deze aspecten maken immers deel uit van een brede welvaart. Uiteindelijke keuzes in de ruimte moeten vanuit deze brede scope gemaakt worden, in onze opvatting. Daarnaast wordt de focus gelegd op een mix van functies in relatie tot vergroting van brede welvaart en leefbaarheid: hoe zorgen we er voor dat alle inwoners hiervan mee profiteren? Dit vraagt inzet vanuit visie, programma en uitvoering. Ook op dit punt is samenwerking van belang.

Toepassing van de redeneerlijn in een DSS-regio

De redeneerlijn geeft aan hoe de leidende principes toegepast moeten worden en is cruciaal in het beargumenteren van gebiedsafwegingen. De redeneerlijn is als instructieregel opgenomen in de omgevingsverordening en heeft daarmee een directe werking voor gemeenten en dus ook voor het Overijsselse deel van onze regio. Het opnemen van de nieuwe redeneerlijn in de omgevingsverordening zal naar onze interpretatie meer inzet vragen om een ontwikkeling te motiveren met mogelijke vertraging en kostenverhoging tot gevolg.

Eén van de leidende principes is inzet op krachtige DSS-regio's. In de Redeneerlijn zien we dit nog onvoldoende uitgewerkt: waar ligt het onderscheid tussen de ontwikkeling van een DDS-regio in relatie tot de overige leidende principes? Hoe wordt straks gewogen of ruimtelijke keuzes hieraan voldoen?

De overige leidende principes moeten worden toegepast bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de DSS-regio. Een voorbeeld hiervan is “zuinig, zorgvuldig en meervoudig ruimtegebruik”: Overijssel stelt vanuit dit principe bijvoorbeeld “voorwaarden aan stedenbouw” (p.72 ontwerp omgevingsvisie). Hiermee leidt de nieuwe redeneerlijn tot onduidelijkheid: hoever gaat een motivering? Naar onze visie moet hier ruimte blijven voor gemeentelijke interpretatie bij de afweging en invulling van de ruimtelijke ontwikkeling. Wij pleiten voor meer flexibiliteit en ruimte om juist in ons gezamenlijke traject tot een Ontwikkelperspectief S3H integrale afwegingen te maken, die recht doen aan alle principes van brede welvaart.

Toepassing leidende principes: de positie van uitbreiding bestaand bebouwd gebied

U geeft in paragraaf 3.2 aan onder welke voorwaarden uitbreiding van het bestaand bebouwd gebied mogelijk kan zijn. U vraagt een onderbouwing:

- Dat er een maatschappelijke behoefte is aan de beoogde ontwikkeling.
- Of er binnen het bebouwde gebied locaties benut kunnen worden of beschikbaar te maken zijn door bijvoorbeeld sloop, herstructurering en transformatie.

- Of de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik binnen het bestaand bebouwd gebied optimaal zijn benut.

Vanuit de Regio Stedendriehoek wordt in het kader van het ontwikkelperspectief voor de verstedelijkingsstrategie invulling gegeven aan de ruimtelijke opgaven vanuit langjarig perspectief. Vanuit dit doel werken we aan de verstedelijkingsstrategie. Wij vragen ruimte van de provincie om hier invulling aan te geven. Het op voorhand opleggen van strikte voorwaarden voor uitbreiding vanuit de in paragraaf 2.5 van de ontwerp omgevingsvisie genoemde voorwaarden doet het zorgvuldige proces naar een verstedelijkingsstrategie tekort.

In de Regio Stedendriehoek is bestuurlijk uitgesproken dat we groeien ‘in balans’: groei is geen doel op zich, maar draagt bij aan bestendiging en vergroten van de brede welvaart in onze regio. Daarbij hebben we oog voor de balans tussen verstedelijkingsopgaven en kwaliteit van natuur en landschap.

Onze regio kenmerkt zich door haar onderscheidende landschap. Specifiek door de diversiteit aan landschapstypen en de afwisseling van open- en geslotenheid. Zoals verwoord in onze strategische agenda en het regioarrangement is onze ambitie dan ook het behoud én de versterking van die hoge landschappelijke kwaliteit. Wij vragen in de ontwerp provinciale omgevingsvisie van Overijssel hier aandacht voor. De landschappelijke kwetsbaarheid voor verstedelijkingsopgaven wordt óók gedeeld aan de westelijke zijde van de IJssel. De openheid draagt bij aan de herkenbaarheid en identiteit van het landschap en de leefkwaliteit van de regio in de brede zin. Door behoud van die hoge landschappelijke kwaliteit biedt het gebied potentie om de recreatieve druk op de Veluwe te ontlasten.

Economie

U kiest voor instructieregels voor bedrijven met hogere milieu categorieën en watergebonden bedrijven. In de regio onderschrijven wij het belang van dergelijke locaties en zien de potentie van het benutten van water als duurzame vervoer as.

In het regionaal programma werklocaties Stedendriehoek (RPW) hebben we daarom bijvoorbeeld opgenomen dat we bedrijventerreinen met hogere milieucategorie (>4.1) willen beschermen en watergebonden locaties optimaal willen benutten en transformatie in principe uitsluiten. We hanteren een “nee, tenzij” houding en bij gemotiveerde én regionaal afgestemde uitzonderingen zetten wij ons in voor compensatielocaties.

De instructieregels zoals deze nu opgenomen zijn in de provinciale omgevingsvisie gaan een flinke stap verder (namelijk vanaf milieucategorie 3.1) en beperken ons in de toepassing van het leidende principe dat uitgaat van meervoudig ruimtegebruik waarbij ingezet wordt vanuit de compacte stad op mix van wonen en werken: het is wenselijk om de ruimte te behouden om in te kunnen zetten op transformatie, bijvoorbeeld in gebieden die direct grenzen aan woongebieden of met een goede multimodale ontsluiting. De instructieregels maken het lastig om een goede afweging te maken tussen economische, ruimtelijke en maatschappelijke belangen. Kortom ook ten aanzien van deze instructieregels vragen wij meer ruimte om aan de hand van ons gezamenlijke proces, met brede welvaart als onderlegger, integrale keuzes te maken, die mogelijk op onderdelen af kunnen wijken van deze instructieregels. Uiteraard een en ander indachtig de regionaal gemaakte afspraken in het RPW 2025-2028 inclusief compensatiemaatregelen.

De regio Stedendriehoek hanteert de VNG lijn in het RPW voor aanduiding van HMC-locaties: vanaf categorie 4.1. De provincie kiest een andere indeling vanaf categorie 3.1. Hiermee komen regionale afspraken in een ander daglicht te staan en wordt samenwerking (over de provinciegrens) bemoeilijkt. Wij verzoeken u in de instructieregel aan te sluiten bij de in de Regio Stedendriehoek genoemde categorieën en categorie 3.1 buiten de instructieregel te houden.

In de programmering van de werklocaties is er geconstateerd dat er tot en met 2040 er een beleidsneutrale behoefte van 210 hectare netto voor de gehele regio Stedendriehoek resteert, inclusief kavels voor grootschalige bedrijvigheid. De daadwerkelijke behoefte zal waarschijnlijk hoger zijn, gelet op de woningbouwambitie en de wens om de beroepsbevolking en de werkgelegenheid in balans te houden. Daar zijn echter nog geen prognoses voor berekend. 45 hectare van de beleidsneutrale behoefte betreft de behoefte in Deventer. Graag zouden we zien dat de provincie Overijssel hierop ingaat en aangeeft dat dit onderdeel is van de regionale verstedelijkingsstrategie.

In het RPW hebben we met elkaar afgesproken dat regionale economische opgaven lokale en regionale meerwaarde moeten hebben. Vooral die lokale en regionale meerwaarde missen wij in de visie. Daarnaast moet de economische behoefte in de regio niet worden verward met de economische opgaven die wij als regio nastreven.

Ook graag de koppeling toevoegen met het regionaal programma werklocaties waar de behoefte aan grootschalige logistiek nader wordt onderbouwd en regionaal geprogrammeerd. (Paragraaf 6.1, p. 125 onder logistiek).

Algemene aandachtspunten

De aanduiding van het DSS (p. 99) sluit niet aan op de formele samenwerkingsverbanden van gemeenten. Ook als het gaat om invloedsgebied lijken de grenzen niet te kloppen. In beide gevallen is de regio Stedendriehoek te klein aangegeven (in de richtingen: Heerde, Apeldoorn, Lochem, Zwolle). Wij verzoeken dan ook de kaarten hierop aan te passen.